

Ali za osebno rast potrebujemo denar?

BLAŽ BERTONCELJ

Denar bi moral ljudi povezovati in pomagati pri osebni rasti posameznika.

Denar je le ena izmed oblik življenjske energije, ki ne sme biti nakopičena, ampak pretočna.

Vivimo v obdobju, ko imamo nejasen odnos do povezanosti materialne, duševne in duhovne ravni življenja. Sodobnemu človeku se postavlja vprašanje, kako postati srečen, ustvarjalen in samozavesten človek. Vsi bolj ali manj vemo, da nam denar ne prinese sreče. Lahko nam le pomaga lažje prenašati različno življenjsko trpljenje. Na poenostavljen način lahko ljudi glede na odnos do denarja razdelimo v dve skupini. So ljudje, ki zaradi različnih vzrokov ne zmorejo ustvariti ali obdržati zanje potrebne količine denarja. So pa tudi drugi, ki s služenjem, plemenitenjem in varčevanjem denarja nimajo težav. Vendar jim denar, zaradi nenehne obremenjenosti z njim, povzroča veliko notranjega nemira.

Veliko težav v življenju nastane takrat, ko ne ločimo med sredstvom in cilji. To velja tudi za odnos do denarja. Ta je menjalno sredstvo in hranilec vrednosti, zato ni prav, da ga zamenja-

mo za končni cilj in smisel svojega delovanja.

Odnos do denarja

Človeka lahko spoznate tako, da preverite, kakšen je njegov ali njen odnos do časa, spolnosti in denarja. Odnos do denarja je čustveni odnos. Odnos do denarja (podzavestno) nasledimo predvsem od svojih staršev. Kar se naučimo v družini, pogosto prenašamo naprej v odraslo življenje. Problem nastane, ko določeni privzgojeni vzorci niso (več) funkcionalni. Za našo osebno rast je zelo pomembno, da znamo prepoznati, kateri vzorci mišljenja, čustvovanja in delovanja ne koristijo našemu napredku oz. osebni rasti.

Na naše ravnanje z denarjem v odraslem življenjskem obdobju zelo vpliva način, kako smo porabili (ali varčevali) prvi denar, ki smo ga dobili ali zaslužili kot mladostniki. Ljudje, ki so odraščali v družini, kjer je bilo veliko mate-

rialnega pomanjkanja, so v starejšem obdobju, tudi če so obogateli, zelo skrbni do porabe denarja. To je eden izmed razlogov, zakaj so nekateri bogati ljudje zelo skopuški.

V nobeni kulturi ni toliko obsedenosti z denarjem, kot je to v »zahodni

v nasprotju s tem, da živite brez postavljenih ciljev. Zanimivo je dejstvo, da bogati ljudje pogosto varčujejo bolj (v sorazmerju glede na finančno stanje) kot revni.

Če se spoprijemate z resnimi denarnimi težavami, si vzemite dovolj časa

način polnimo bivanjsko praznino. Če želimo osebnostno rasti, je nujno potrebno izboljšati zavedanje, razumevanje in čutenje, kaj se sploh dogaja v nas in okrog nas. Tudi v zvezi z denarjem.

Denar je materializirana življenjska energija. Če želimo v življenju napredovati in biti notranje zadovoljni, se moramo naučiti spoštovati in usmerjati svojo energijo – in z njo tudi denar.

Človeka lahko spoznate tako, da preverite kakšen je njegov ali njen odnos do časa, spolnosti in denarja.

razviti« družbi. Smiselno bi bilo redno izvajati določeno obliko samorefleksije, kjer poiščemo svoje prave notranje motive, zakaj si res želimo varčevati denar? Zakaj želimo »oplemenititi« denar (na borzi, banki, z vlaganjem v nepremičnine ...)? Včasih se moramo vprašati, zakaj nismo sposobni varčevati ali pa zakaj živimo »od danes na jutri« ...

Ko imate premalo denarja

Motivacija ima v našem življenju in osebnostni rasti izjemno vlogo. Tisti, ki so motivirani za delo, ki so usmerjeni v cilje, ki si res želijo varčevati – taki ljudje se redkokdaj soočajo s pomanjkanjem denarja. Potrebujete dovolj notranje ali zunanje spodbude

za pogled vase. Lenoba je ena izmed najpogostejših osebnostnih lastnosti povprečnega človeka, me je nekoč podučil znani slovenski podjetnik. Ne glede na vse težje razmere na trgu delovne sile v Sloveniji ni veliko ljudi, ki res ne morejo dobiti službe. Vprašanje je, ali si sploh želijo dela. Kajti nekateri iščejo le službo, ne pa tudi dela. Če to velja za vas, imate odgovor na dlani, zakaj ste zabredli v denarne težave.

Nekateri ljudje veliko delajo, pa imajo še vedno težave s pomanjkanjem denarja. V takih primerih je pogosto smiselno bolj razmisliti o načinu dela, kot pa »samo garati.« Tako kot s preobilnim hranjenjem lahko s prevelikim zapravljanjem na nepravi

Brez osnovnih dobrin ne gre

V vsakodnevnem življenju pazite na uporabo jezika. Kakšne besede uporabljamo v pogovorih z drugimi ljudmi ali pa s samim seboj? Pri nekaterih ljudeh hitro prepoznate vzorce, ki izražajo negativen ali pa neprimeren odnos do denarja. Ameriška strokovnjakinja o delu z denarjem, Suze Orman, opozarja na »jezik revščine«, ki uporablja izraze, kot so: »denar me ne zanima«, »ne spoznam se na denar«, »nikoli ne bom bogat«, »nikoli ne bom mogel vrniti posojila« ... Raje poskušajte uporabljati bolj pozitivno naravnane stavke, ki se nanašajo na

Ko razvijemo jasen odnos do **denarja**, postane veliko stvari v življenju preprostejših.

pridobivanje in oplemenitenje vašega premoženja. Vendar ob tem ne padite v past, da bodo pozitivne afirmacije same po sebi dovolj! Te lahko le dodatno pomagajo pri reševanju vaših težav.

Zaradi podzavestnih notranjih prepričanj pogosto sami povzročamo, da se naše želje in cilji ne uresničijo. Čeprav racionalni del našega uma želi denar, imamo v resnici v svoji podzavesti močno notranje prepričanje, da je denar zlo ali pa da si ga sploh ne zaslužimo. Tako postanemo kot voznik osebnega avtomobila, ki ob pritisku na stopalko za plin hkrati stopi tudi na zavoro. Isto se lahko zgodi z našim delovanjem in željo po materialnem napredku. V takih primerih se je potrebno odkrito soočiti s temnimi sencami v sebi. Glede odnosa do denarja moramo pogosto spremeniti

svoja notranja prepričanja in zavore, ki nas omejujejo.

Če se spoprijemate z velikim materialnim pomanjkanjem, morate narediti vse, kar je v vaši moči, da postanete neodvisni. Ljudje, zlasti tisti, ki sodijo v skupino t. i. novodobnih mislecev, imajo pogosto težave s tem – preprosto ne stojijo dovolj trdno na svojih nogah. Govorijo o univerzalni ljubezni in altruizmu, ob tem pa imajo ambivalenten odnos do denarja in materialnega. Pogosto celo malce sovražijo tiste, ki so materialno uspešni. Potrebno je začeti z osnovami. Materialno je temelj, na katerem gradimo preostale človeške in duhovne lastnosti.

Imeti ali biti

Tako kot pomanjkanje denarja povzroča notranji nemir in negotovost, se lah-

ko prav iste težave pojavijo, ko ga imamo dovolj. Oseba, ki ima finančne težave, mora za svojo osebno rast usmeriti več pozornosti k denarju, delu in odnosu do materialnega. Po drugi strani pa to ne velja več za osebo, ki že »obvlada« materialno raven.

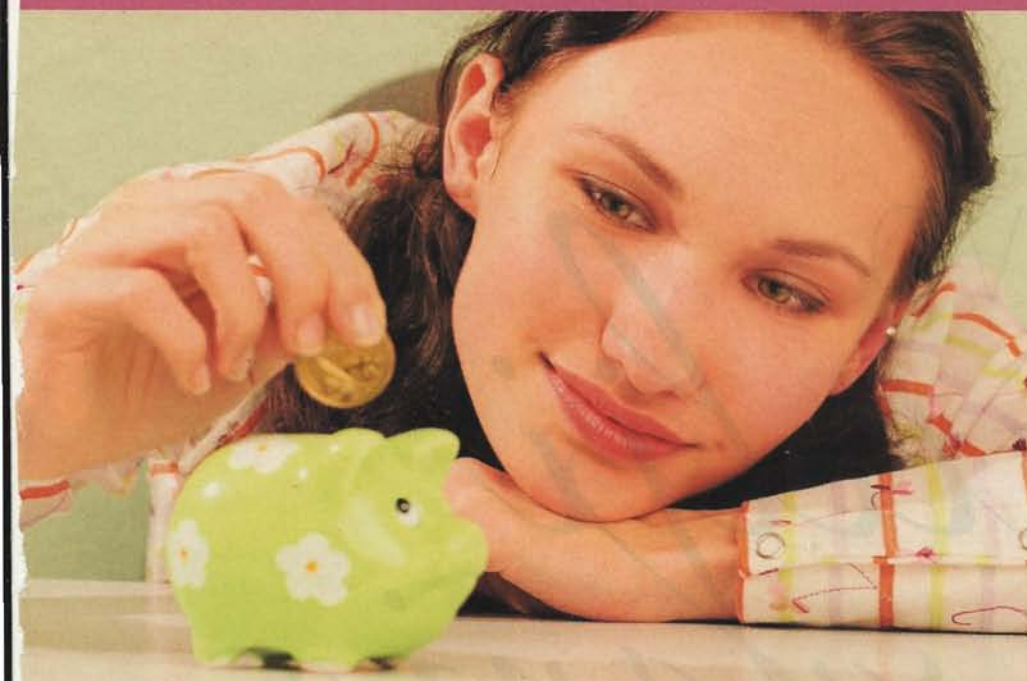
Danes se vse preveč istovetimo s tem, kar »imamo«, in ne s tem, kar v resnici smo. Na to je že opozarjal psiholog Erich Fromm. Če želimo osebno rasti, je nujno potrebno spremeniti modus delovanja iz »imeti« v »biti«. Danes je vrednotenje uspeha in »osebne rasti« pogojeno z materialnim uspehom. Zaradi napačnega istovetenja mislimo, da je naše »bistvo« – premoženje, avto, služba, družbena moč ... In zopet pridemo do tega, da je glavni vir težav sodobnega človeka v tem, da nenehno zamenjuje sredstva in cilje. Mar ljudem ni jasno, da ni končni cilj pridobiti družbeno moč, vpliv, denar, pazite tudi zdravje? Ampak da je vse našteto le sredstvo, da poskušate narediti nekaj dobrega iz tega?

Nekateri ljudje delajo izjemno veliko in tako trdo, da ob uresničitvi svojih ciljev ne znajo več uživati. Kako bi le lahko, saj je živčni sistem tako zelo preveč stimuliran in um nemiren, da ne delujeta več »normalno«. Preprostemu človeku lahko srečo in veselje prinesejo drobne stvari, nekemu bogatašu pa še velika jahta ne. V tem primeru je bogataš pravi revež.

Ko razvijemo jasen odnos do denarja, postane veliko stvari v življenju preprostejših.

Če se spoprijemamo s podobnimi teža-

vami, se vprašajmo: ali bi hoteli imeti in iskati še vedno iste materialne dobrine, če bi vedeli, da jih razen vas ne bo videl nihče drug na svetu? Zaradi zavedanja tega paradoksa je svoj čas najbogatejši človek na svetu, grški ladjar Onasis, dejal: »Vse moje bogastvo ne bi imelo posebnega smisla, če na svetu ne bi bilo žensk.«

Denar je energija

Najpomembnejše religiozno besedilo zahodne kulture, Sveto pismo, pojasnjuje, da je »srebroljublje vir vsega zla«. Denar postane problem takrat, ko ga imamo premalo za zadovoljevanje osnovnih potreb. Ali pa, ko postanemo obsedeni z njim. Težko se osebnostno razvijamo v stanju, ko se v naši duševnosti razvije fiksacija na idejo, da moramo za vsako ceno obogateti, kupiti najnovejši model BMW ali iti na počitnice v tropske kraje. Osebnostno se lahko začnemo razvijati šele, ko se (samo) zavedanje toliko prebudi, da uvidimo svoje neprimerne aktivnosti, želje ali pa umetno ustvarjene potrebe.

Psihologi in psihiatri že dolgo vedo, da veliko žensk v »krizi srednjih let« blaga depresivna stanja zdravi s preprosto metodo. Ta se imenuje »nakupovalna terapija«. Ta deluje sila preprosto – izgubo življenjskega smisla se nadomesti

z dobrim (kratkotrajnim) občutkom zaradi novih čevljev, obleke in še česa. Moški pogosteje posežemo po avtomobilih, pijači, igralnicah ali adrenalinskih športih.

Večji del sodobne finančne literature le opisuje, kako priti do denarja ali kako ga najbolje oplemenititi. Seveda je to zelo pomemben del obvladovanja večšin življenja. Vendar je prav tako pomembno zavedanje, da bi nas moral denar zblíževati. Denar bi moral tudi omogočati

»Vse moje **bogastvo** ne bi imelo posebnega smisla, če na svetu ne bi bilo žensk.«
Onasis

rast posameznika (npr. takrat, ko denarja nimamo le na borzi, ampak ga vlagamo v znanje). Materialne dobrine nas prepogosto ločujejo in po nepotrebnem uničujejo medosebne odnose. Iz sodnih dvoran poznamo cel kup tragičnih zgodb, zaradi katerih danes pregovorno rečemo, da se pri denarju ljubezen ali pa prijateljski odnos konča.

Če res ni potrebno, se ne obremenjujte z denarjem. Pogosto so ljudje, ki denar le varčujejo in skrivajo v banki ali premetavajo na borzi, med najbolj zagrenjenimi. Predvsem zato, ker nas vsako

nesmiselno kopičenje energije vodi v trpljenje, vsako dajanje ali usmeritev energije pa v radost in veselje. Denar je na koncu koncev le oblika življenjske energije. In osebnostna rast je odvisna od premika energije in razvoja notranjih potencialov. Ne pa od kopičenja, ki je namenjeno samemu sebi.

Nikoli ne pozabite, da je finančni uspeh le eden izmed »uspehov« v življenju. Prepogosto pozabljam, da je lahko uspeh tudi nekaj »vsakdanjega«: lepo urejeno stanovanje ali vrt doma, zdravje, zadovoljstvo z delom, ki ga opravljate, ali pa srečen partnerski odnos. Velik uspeh je tudi pristen stik s samim seboj ter notranji mir. Na neki točki življenja uvidimo, da materialna plat našega življenja nikoli ne more biti popolna. Saj je zakon življenja nenehna sprememba.

In tudi obratno, žal v zahodni civilizaciji potrebujemo kruh, streho nad glavo, za katero plačujemo račune, in verjetno še kaj, če želimo kreniti po poti ozaveščanja in iskanja odgovorov o sebi. Že res, da Buda na poti spoznanja vsega tega ni potreboval, vendar so bili to drugi časi, drugi kraji in drugi ljudje.

Vsekakor pa smo na pravi poti, če odkrijemo, da nismo le omejeno bitje, ujeta v ozek prostor in omejen čas med rojstvom in smrtjo, ujeti v svoje želje in hrepenenja, ampak da tudi presegamo materialni svet! ▣